

Achtergrond informatie drijfveer LS

Diverse omstandigheden veroorzaken de behoefte aan extra onderwijs voor jongeren. Lees hieronder de meest voorkomende issues.

1. Lage citoscores in Amsterdam (Parool, 2011): leerlingen uit het stadsdeel Zuidoost scoren al enkele jaren onder het landelijk en stedelijk gemiddelde met de Cito-toets. Ook de doorstroom naar havo en vwo ligt ten opzichte van het gemiddelde lager. In Zuidoost kreeg 36 procent van de leerlingen in het basisonderwijs een verwijzing naar havo of vwo. Een enorm verschil met het stedelijk gemiddelde van 57 procent. In Zuid ligt het gemiddelde op 75 procent.

2. Lerarentekort (VOraad, 2019): ook in het voortgezet onderwijs is al geruime tijd sprake van een lerarentekort, met name voor de vakken informatica, scheikunde, natuurkunde, Duits, klassieke talen, Frans en wiskunde. De komende jaren gaan veel leraren met pensioen en is de instroom in de lerarenopleidingen naar verwachting niet voldoende om deze vacatures op te vullen. Daardoor zal het lerarentekort in het vo waarschijnlijk nog toenemen. Consequentie hiervan is vermindering onderwijskwaliteit, lesuitval, matige begeleiding, geen oog voor individu: kansarmen worden kansarmer.

3. Thuisituatie (Wij-leren, 2019): er is een verband tussen het opleidingsniveau (en de sociaal economische positie) van ouders en de onderwijsuitkomsten van hun kinderen. Hoger opgeleide ouders hebben kennis over de wereld en door deze mee te geven aan hun kinderen beïnvloeden ze hun schoolsucces. Behalve kennis van ouders is hun betrokkenheid belangrijk. Actieve betrokkenheid bij school – ook en juist door ouders met een lagere sociaal economische positie – bevordert schoolsucces. Wat ouders feitelijk doen (belangstelling tonen, zorgen dat huiswerk gemaakt wordt, et cetera) doet ertoe. Daarnaast dragen problemen thuis vaak bij aan schooluitval en zullen in het algemeen belemmerend zijn voor schoolsucces. Uit een kleine studie bleek het grootste deel van de afstroom van leerlingen is te verklaren door problematiek van de leerling. Het ging daarbij om een complex van motivatieproblemen, gedragsproblematiek, psychische klachten, frequent/langdurig verzuim, faalangst en gecompliceerde thuisituaties.

Kinderen die opgroeien in een kapitaalarme omgeving hebben het ontzettend moeilijk. Veel van deze kinderen groeien bovendien op in armoede, waardoor de ontwikkelingskansen voor deze kinderen veel lager zijn dan elders in de stad. (B&W, 2019)

Ook het opleidingsniveau van ouders in Zuidoost ligt een stuk lager dan in de andere stadsdelen. Ook andere zaken zorgen voor een kloof tussen het behalen van een vmbo en havo/vwo score, zoals taalbarrière, gebrek aan onderwijs- en toekomstperspectief, andere prioriteiten zoals eer, goede naam, behagen groep (piramide van Pinto VS Maslow) en barre leefomstandigheden, zoals ouders die zwoegen om de eindjes aan elkaar te knopen, financiële problemen, geen studieplek, etc. Tot slot speelt ook nog mee, dat ouders uit kapitaalarme gezinnen minder waarde hechten aan het gevoel van eigen kunnen bij hun kinderen.

4. Hoge citoscore, laag advies (Friperson, 2009): in Amsterdam komt het vaak voor dat basisstudenten een hoger resultaat behalen voor de Cito-toets dan op grond van hun advies kan worden verwacht. Het advies van de leerkracht is dus te laag, dit heet onder advisering. Uit een onderzoek van het Ministerie van Onderwijs blijkt dat 31 procent van de Amsterdamse leerlingen wordt onder geadviseerd. Onder Amsterdamse leerlingen met een Surinaamse, Marokkaanse en Turkse achtergrond is het percentage onder geadviseerde respectievelijk 34, 41 en 44 procent.

5. Geloof in eigen kunnen: heeft invloed in het totaal menselijk handelen. Zo belangrijk is dus ook dat elk mens geloof in eigen kunnen! Voor Life Skills is bouwen aan zelfvertrouwen en zelfliefde een must bij alles dat we doen. Wat we zelf ervaren is de begeleiding die onze pubers vanuit hun netwerk krijgen op het ontdekken van zichzelf, de samenleving en hun positie hierbinnen erg mager is. Sommigen worden hierin geremd, anderen genegeerd en zelfs als niet-goed bestempeld. De ouders waar wij mee te maken hebben, hebben het erg moeilijk om ervoor te zorgen, dat het gezin voorzien wordt van basisbehoeften. Een puberend kind kunnen zij er niet bij hebben. Echter, voor het individu: het puberende kind is erkenning zo belangrijk.

6. Segregatie: segregatie is verschil. Zowel cultureel en ruimtelijk, als institutioneel (Scheffer, 2005). Er zijn hierdoor buurten ontstaan met een achterstand en een slechtere ontwikkeling op allerlei gebieden. Het vermoeden van velen is dat als kansarme mensen omgaan met mensen die kansrijker zijn en wonen in een 'kansrijkere buurt', dat zijzelf ook kansrijker worden en minder te maken zullen krijgen met problemen in hun sociaal-economische ontwikkeling. Men vermoedt ook het tegenovergestelde: dat kansarmen doordat ze in een kansarme buurt wonen en omgaan met andere kansarmen nog kansarmer worden of kansarm blijven en meer kans hebben op problemen. (SKDichterbij, 2006) Niet voor niets worden doormiddel van een loting kinderen op scholen geplaatst. Dit vind ik een goede manier om een multiculturele samenleving te bewerkstelligen. Want uit eigen ervaring kan ik beamen hoe belangrijk het is om anderen, vooral in het bedrijfsleven, te begrijpen, te verstaan. In de inleiding staan mijn ervaringen bespreken. Grappig, maar voor mij was (en is) dit een onnodige uitdaging.

7. Geen vangnet na basisschool: Uit gesprekken met ouders uit Zuidoost blijkt dat er degelijk schoolbegeleiding wordt gegeven op de lagere school. Helaas vallen zij daarna in een gat. Dit geeft aan dat zij geen opvangnet daarna hebben of een sociale steun. Dit geeft Life Skills een mogelijkheid om een opvangnet/informele sociale steun te creëren voor deze kinderen/jongeren.

8. Meer zelfstudie (Ger Steinbuch, gepensioneerd docent Scheikunde en mentor): Aanvankelijk werd in Nederland onderwijs aangeboden vanuit de Mammoetwet : 6 à 7 examenvakken op havo/vwo. De docent was de autoriteit en bepaalde wat gedaan moest worden. De docent doceerde en de leerling maakte huiswerk, maakte zich 'kennis' eigen en etaleerde dit tijdens toetsen. Er waren weinig problemen met examenresultaten. Maar het vervolgonderwijs en de Overheid vonden dat dit systeem niet meer voldeed. Toen kwam de Tweede Fase en vanaf de invoering er van stapelden de problemen zich op en kwamen de examenresultaten onder druk te staan. Ik herinner mij dat we bij de invoering van de Tweede Fase voorzagen dat dit onderwijssysteem in een wijk als Zuidoost tot problemen zou gaan leiden omdat de inbreng van

ouders zou toenemen. Meer zelfstudie en minder contacttijd tussen docent en leerling; minder kennis en meer vaardigheden ; meer taalvaardigheid, schrijfvaardigheid, presentatie-ervaring.

Maar ook nadruk op planning, zelfdiscipline, samenwerking. Onderwijs moest de maatschappelijke context waarborgen, en daarvoor is nodig dat de leerling over een behoorlijk niveau Algemene Ontwikkeling beschikt. En het doel was om onderwijs aantrekkelijker te maken en dan zou verder alles goed komen. De docent zou minder gaan doceren, meer gaan organiseren en zou meer tijd krijgen om begeleiding op maat te bieden.

Dit pakte echter anders uit. De tijd om te begeleiden werd vooral opgeslokt door administratieve werkzaamheden en de leerling werd enigszins aan zijn lot overgelaten. Dat is geen probleem als ouders betrokken kunnen zijn en over een hoog opleidingsniveau beschikken. Je kunt van pubers en adolescenten niet verwachten dat zij zelfstandig hun toekomst ter hand nemen. Velen zullen de weg van de minste weerstand volgen omdat ze al genoeg aan hun hoofd hebben en de Tweede Fase, met zijn 60-70% zelfwerkzaamheidstijd, biedt volop mogelijkheden om onder te duiken.